

CONSCIÈNCIA
D'ARA
I la setmana que ve:
Fundació Radika:
loga per
al trauma

Estils

La platja, un nou temple?

L'escriptor algerià Kamel Daoud exalta les platges com a lloc de trobada contra la violència religiosa

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Comença l'estiu, comença la platja. Peregrinació i ritual on sintonitzar la congregació de multituds i la connexió amb un mateix, anar a la platja, a l'estiu, s'ha convertit en una acció carregada de simbolisme i de significats. En aquesta manifestació pràctica de com estar al món, el cos –sempre el cos– se celebra. Se l'honora. Fins i tot se'l mitifica. Lloc, per tant, d'alta complexitat quan entrem en l'àmbit simbòlic, on la religiositat és una de les expressions vives. Així ho entén Kamel Daoud, un dels escriptors i periodistes més interessants d'avui, amb una obra literària i periodística imprescindible per entendre molts dels conflictes actuals, i per a qui la platja “és un repte, un camp de batalla de les idees, de les visions teològiques, dels radicalismes de la nostra època”. “Com en un altre moment ho van ser la vall sagrada, el continent perdut, la terra promesa o l'illa del naufragi, la platja és una metàfora del nostre temps”.

Esperit lliure

Nascut el 1970 al costat del mar, a Mostaganem (Algèria), i resident a la ciutat portuària d'Orà, a poques milles de Múrcia –dues ribes tan properes i a vegades tan llunyanes–, Daoud mai deixa indiferent. “La platja és el lloc del nou temple, l'espai de resurrecció del cos després de mil·lennis de mort. La guerra santa, al meu país, passa a les platges. És el lloc de confrontació entre l'Occident i l'Orient autofabulat”, afirma amb el to crític que el caracteritza i que l'ha convertit en una de les veus més lúcides i, per tant, més criticades del seu país. Sense por. O sense prou por per callar. A *Mes indépendances* (Actes Sud) en tenim un tast, amb més de 500 pàgines i sis anys de cròniques publicades, principalment, a *Le Quotidien d'Oran*. Entre apunts poètics i literaris, denúncia social i reflexions íntimes, esbossa un cant a la llibertat en què el cos, més enllà de creences i teories, se situa al centre de la nostra condició immediata, convertit en “un destí amarg, però també desitjable i singular”.

“A Algèria la platja és on comença la possibilitat de fugida, de respirar o de desvestir-se de tota la roba i de totes les lleis de la meua cultura. A Algèria les platges són boniques com les finestres. Però també és el que queda de territori per somriure, d'ocasió de girar l'esquena als altres, de tornar a un mateix i esca-

Una platja amb alguns banyistes a l'estiu. GETTY

par-se de l'esgotador col·lectiu”. Espai d'exili, no només físic –lloc de sortida de pasteres i il·lusions–, sinó també indret de refugi, de retrobament amb el propi cos i amb la sensualitat i, per tant, lloc perillós. “Per fer de contrapès al jardí mono-teista, la metafísica pagana que vol sobreviure avui s'ha refugiat a la platja. És el lloc de la trobada, del cos, de l'extensió, de l'infinit humà, plausible i salí, el lloc del iode i de l'onatge, d'un ritme ventríloc emportat per les ones”, explica Daoud. I afegeix: “La platja suposa una immobilitat que és, en ella mateixa, desobediència; proposa la innocència, la ingravidesa, la fi d'un treball

Conflicte
“La guerra
santa al meu
país passa a
les platges”,
diu l'escriptor
i periodista

que és la condició de l'home després de la caiguda. Bronzejar-se és una recompensa abans de la mort, mentre que el Paradís exigeix la defunció. Bronzejar-se, el bany de sol, és una rebel·lió mandrosa i despreocupada, oliosa, el contrari del càstig del foc antic. Gaudeixes del cos, l'ensenyas, en fas la vanitat feliç de la teua vida, la fortuna”.

Negació del cos

“Recordo amb tristesa que a Algèria, des de fa alguns anys, els islamistes van a resar a les platges per intimidar les banyistes. El visible, és a dir, la platja, és un lloc per encerclar, destruir, controlar”. Com si l'inte-

grista no estigués en cap altre lloc tan impactat com quan es passeja per la platja, perquè “el nu l'escandalitza més que el cadàver, i la platja no està feta de grans de sorra, sinó de grans de pell” i, d'aquesta manera, passa a ser una obsessió. “L'estat del món li preocuparà menys que l'estat del cos, la qüestió del bikini, de la nuesa, de la barreja de sexes... Per un camí de reflexió estrany, arribarà a la conclusió, en nom d'una cultura o d'una d'identitat imaginada, que despullar-se és un ultratge, un escàndol. Repetirà que és la seva cultura, la seva visió, la seva convicció o religió, però en el fons només confessarà el seu terror davant del nu. L'obligació de reconèixer un cos és l'obligació d'admetre tenir-ne un, de compartir-lo, de voler fer-se devorar en la caça de l'amor, de reconèixer l'orgasme i la ingravidesa com les dues grans lleis del cos”, escriu a *Le peintre dévorant la femme* (Stock), un llibre que recull les seves reflexions davant d'alguns quadres de Picasso i que va escriure durant una solitària i llarga nit, tancat al museu dedicat a aquest artista a París. Els nus pintats el porten a reflexionar sobre la negació violenta del cos per part de l'imaginari integrista i conservador, que per a Daoud va més enllà del pretext religiós: “Si neguen el propi cos i rebutgen el de la dona és per no haver de reconèixer el desig, és perquè volen confondre's amb Déu, ser Déu. Velen la dona perquè volen velar el seu propi desig, que són incapaces de negar. Per tant, assetjaran el nu i les seves extensions. El nu és la seva bèstia negra, la prova de la seva mortalitat. Fan de la platja el lloc del seu encaparrament, del seu duel amb la vida, de la seva còlera i de la seva guerra”.

L'escriptor, que mai es cansa de despullar l'inconscient dels integristes i que rep contínues amenaces per fer-ho, segueix desgranant el simbolisme potent de la platja: “Després de milers i milers de llibres sobre les joies del Paradís, l'època moderna ha reinventat la platja, el lloc on podem fabricar-nos el nostre Edèn. Un Edèn sense déus ni màrtirs, un edenisme accessible. Amb aquest do, etern, d'ofrir la ingravidesa, d'ofrir-se al cos i d'alleugerir-ne la presència quan entres a l'aigua. L'onatge compassa el temps, la sal desmenteix la mort, ja que, quan t'hi endinses, no mors, obres els ulls per veure-hi borrós, tantes la sal, convoques tots els músculs del cos en aquesta pregària. Un més enllà que no imposa la descomposició de l'organisme. Una simple eternitat que acarones amb la tovallola”.